

Lisämäärärahan myöntäminen sivistys- ja hyvinvointilautakunnan talousarvioon 2023 kouluruoan kotimaisuusasteen nostamiseksi

Kunnanhallitus 14.03.2022 § 45
731/12.00.00/2021

Valtuustoaloite kouluruoan kotimaisuusaste

Valmistelija asianhallintapäällikkö jaana.nihtila@karkola.fi, puh. 044-770 2207

Valtuutettu Santeri Nousjoki luki alla olevan kokoomuksen valtuustoryhmän valtuustoaloitteen 14.2.2022 valtuuston kokouksessa koskien kouluruoan kotimaisuusastetta.

Ruoan kotimaisuusaste on yksi mittari sille, kuinka paljon suomalaista ruoantuotantoa arvostetaan. Jolleivat juhlapuheet suomalaisen ruoan arvostuksesta heijastu hankintapäätöksiin, sanoilla ei ole mitään merkitystä. Julkiskeittiöiden käyttämien elintarvikkeiden kotimaisuusasteissa on merkittäviä eroja alueellisesti. Etelä-Pohjanmaalla ja Satakunnassa julkiskeittiöt käyttävät keskimäärin yli 90 % suomalaisia elintarvikkeita. Itä-Suomessa Savonlinna päätti taannoin siirtyä tilaisuuksissaan käyttämään pelkästään kotimaisia elintarvikkeita. Nykyisin Kärkölän kunnan valmistaman ruoan kotimaisuustavoite on noin 70 - 75 %, joten meillä on vielä mahdollista käyttää entistä enemmän kotimaisia elintarvikkeita.

Kokoomuksen valtuustoryhmä esittää seuraavaa:

Kotimaisuusaste kunnan käyttämissä elintarvikkeissa vähintään 90 %:iin Tavoite on mahdollista saavuttaa Kärkölässä, koska se on onnistunut myös muissakin kunnissa. Onnistuneella kilpailutuksella ja hankintasopimuksilla saadaan kyllä kotimaista ruokaa lautaselle. Erityisesti kasvisruokien kohdalla täytyy pitää huolta siitä, ettei kotimaisuusaste heikkene ulkolaisten elintarvikkeiden kustannuksella. Kunnan ruokahuollon tulee selvittää, kuinka paljon kotimaisuusasteen nosto vaatisi lisää määrärahaa ja minkälaisia hankintamuutoksia tavoitteen saavuttaminen vaatisi. Kotimaisuusasteen nostamisella Kärkölän kunta tekisi arvokkaan arvoalinnan panostaessaan suomalaisten elintarvikkeiden käyttämiseen. Suomalaisessa maalaiskunnassa tulee myös syödä suomalaista ruokaa.

Esittelijä pormestari Markku Koskinen

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle käsiteltäväksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutoksenhaku Muutoksenhakukielto

Jakelu sivistysjohtaja
sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Valmistelija	sivistysjohtaja petri.kakonen@karkola.fi, puh. 044-770 2130
	Siivous- ja ruokapalvelujen palveluesimies Eeva Ikoselta on pyydetty valtuustoaloitteeseen vastausta, joka on alla.
	Kärkölän kunnan tekninen toimi on tehnyt puitesopimuksen elintarvikkeiden sekä non-food tuotteiden hankinnasta Kesko Oyj:n kanssa. Sopimus on voimassa 1.2.2020-31.12.2024. Sopimus tarkoittaa sitä, että lähes kaikki elintarvikkeet hankitaan Keskolta ja sopimuskausi sitoo kunnan elintarvikehankintoja. Pääasiassa hankimme sopimustuotteita, koska ne ovat meille edullisia. Käytämme aina kotimaisia lihatuotteita, maitotuotteita, juureksia, viljatuotteita sekä pakastevihanneksia ja -marjoja. Syyskaudella käytämme myös kotimaisia vihanneksia ja hedelmiä. Kotimaisuusaste kohoakin syksyisin noin 85 %, mutta keväisin se jää noin 75 %.
	Käytämme kotimaisia elintarvikkeita niin paljon kuin on mahdollista, mutta niiden hankkiminen sopimuksen puitteissa ei ole läpi vuoden mahdollista.
	Otamme mielellään asian huomioon, kun valmistelemme uutta puitesopimusta vuonna 2023.
Esittelijä	sivistysjohtaja Petri Käkönen
Päätösehdotus	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta merkitsee tietoonsa liitteenä olevan valtuustoaloitteen. Lautakunta kiittää aloitteentekijöitä ja päättää antaa siihen vastineena siivous- ja ruokapalvelujen palveluesimiehen valmisteleman vastauksen.
Päätös	Pykälästä käytyyn keskusteluun perustuen sivistysjohtaja teki seuraavan muutetun päätösehdotuksen. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää siirtää asian käsittelyn myöhemmin toteuttavaksi. Lautakunta pyytää asian käsittelyn tueksi siivous- ja ruokapalvelujen palveluesimieheltä vastaukset seuraaviin kysymyksiin: Mitkä nykyisin käytetyistä elintarvikkeista eivät ole kotimaassa tuotettuja? Miten elintarvikkeiden hankintaprosessi toteutetaan teknisessä toimessa? Mikä olisi muutoksen kustannusvaikutus, jos elintarvikkeiden kotimaisuusastetta nostettaisiin nykyisestä? Lautakunta päätti hyväksyä yksimielisesti muuten päätösehdotuksen.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Jakelu	aloitteen tekijä kunnanhallitus siivous- ja ruokapalvelujen palveluesimies

Valmistelija

palveluesimies eeva.ikonen@karkola.fi puh. 044-770 22203 ja sivistysjohtaja petri.kakonen@karkola.fi, puh. 044-770 2130
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti kokouksessaan 5.5.2022 § 49 siirtää asian käsittelyn myöhemmin toteuttavaksi. Lautakunta päätti pyytää asian käsittelyn tueksi siivous- ja ruokapalvelujen palveluesimieheltä vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

Mitkä nykyisin käytetyistä elintarvikkeista eivät ole kotimaassa tuotettuja?
Miten elintarvikkeiden hankintaprosessi toteutetaan teknisessä toimessa?
Mikä olisi muutoksen kustannusvaikutus, jos elintarvikkeiden kotimaisuusastetta nostettaisiin nykyisestä?

Siivous- ja ruokapalvelujen palveluesimiehen vastaukset kysymyksiin ovat seuraavat:

Mitkä nykyisin käytetyistä elintarvikkeista eivät ole kotimaassa tuotettuja?

Kala ja kalatuotteet, mausteet, riisi, säilykehedelmät, vihannessäilykkeet osittain, kalasäilykkeet, soijatuotteet, hedelmät, paitsi kotimainen omena ja luumu syyskaudella. Salaatti, vihannekset ja osittain juurekset kevätkaudella saatavuuden vuoksi.

Miten elintarvikkeiden hankintaprosessi toteutetaan teknisessä toimessa?

Kärkölen kunnan tekninen toimi on tehnyt päätöksen liittyä Hanselin kilpailuttamaan puitesopimukseen elintarvikkeiden hankinnasta vuosille 2024 - 2027. Sopimuskausi sitoo kunnan elintarvikehankintoja, mutta kunta voi vapaasti hankkia elintarvikkeita myös esim. lähituottajilta koko sopimuskauden ajan. Sopimuksen vastuullisuuskriteerinä on mm. elintarvikkeiden kotimaisuusaste on mahdollista nostaa vähintään 80 %.

Mikä olisi muutoksen kustannusvaikutus, jos elintarvikkeiden kotimaisuusastetta nostettaisiin nykyisestä?

Ulkolaisten kalatuotteiden korvaaminen kotimaisilla kalatuotteilla aiheuttaisi 18 000 euron ja hedelmien korvaaminen kotimaisilla vihanneksilla 6 000 euron lisäkustannuksen vuodessa.

Kasvatus- ja opetuspalvelujen ravitsemuspalvelujen ostoihin talousarviovuodelle 2022 budjetoitu määräraha oli 412 600 euroa ja se ylittyi 23 800 eurolla. Vuodelle 2023 ravitsemuspalvelujen ostoihin on varattu 446 300 euroa. Määrärahan korotus (8,2 %) perustuu yleiseen kustannusten nousuun, mutta siinä ei ole varauduttu elintarvikkeiden kotimaisuusasteen nostosta aiheutuviin lisäkustannuksiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Petri Käkönen

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi siivous- ja ruokapalvelujen palveluesimiehen vastaukset lautakunnan esittämiin kysymyksiin. Lautakunta kiittää aloitteentekijöitä ja päättää antaa aloitteeseen vastineena siivous- ja ruokapalvelujen palveluesimiehen valmisteleman vastaukset. Lisäksi lautakunta toteaa, ettei sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisen palvelutuotannon talousarviossa vuodelle

2023 ole määräraharahavaarausta, joka kattaisi elintarvikkeiden kotimaisuusasteen nostosta aiheutuvat lisäkustannukset. Edellä mainittuun perustuen sivistys- ja hyvinvointilautakunta ei pidä tarkoituksenmukaisena elintarvikkeiden kotimaisuusasteen nostamista nykyisestä kasvatus- ja opetuspalveluille tuotettavien ravitsemuspalvelujen osalta.

Päätös

Keskustelun kuluessa Santeri Nousjoki esitti Ari Wahlbergin kannattamana, että sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää pyytää kunnanhallituksen kautta kunnanvaltuustolta 24 000 euron lisämäärärahaa sivistystoimen talousarvioon 2023, jotta kouluruoan kotimaisuusastetta voidaan nostaa vaihtamalla kalatuotteet sekä vihannekset/vastaavat täysin kotimaisiksi.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja esitti selostuksen keskustelun kuluessa tehdystä ehdotuksesta, mikä hyväksyttiin ja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty esittelijän esityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten on suoritettava äänestys.

Puheenjohtaja esitti äänestyksen toimitettavaksi nimenhuutoäänestyksenä, mikä hyväksyttiin ja teki seuraavan hyväksytyn äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat esittelijän esityksen hyväksymistä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Nousjoen esityksen hyväksymistä, äänestävät EI.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä, äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä, annettiin 1 JAA-ääntä ja 8 EI-ääntä.

Puheenjohtaja julisti sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätökseksi tulleen Santeri Nousjoen esityksen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Jakelu

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus 27.03.2023 § 72

Valmistelija

sivistysjohtaja petri.kakonen@karkola.fi, puh. 044-770 2130

Asia tuli vireille kokoomuksen valtuustoryhmän valtuustoaloitteena valtuuston 14.2.2022 kokouksessa. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta on käsitellyt valtuustoaloitetta kokouksissaan 14.3.2022, 5.5.2022 ja 16.3.2023.

16.3.2023 kokouksessa Santeri Nousjoki esitti Ari Wahlbergin kannattamana, että sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää pyytää kunnanhallituksen kautta kunnanvaltuustolta 24 000 euron lisämäärärahaa sivistystoimen talousarvioon 2023, jotta kouluruoan kotimaisuusastetta voidaan nostaa vaihtamalla kalatuotteet sekä vihannekset ja vastaavat täysin kotimaisiksi.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta äänesti asiassa ja puheenjohtaja julisti sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätökseksi tulleen Santeri Nousjoen esityksen, jonka mukaan lautakunta esittää kunnanhallituksen kautta

kunnanvaltuutolle 24 000 euron suuruisen lisämäärärahan esittämistä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan vuoden 2023 talousarvioon kouluruoan kotimaisuusasteen nostamiseksi.

Esittelijä	pormestari Markku Koskinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää palauttaa esityksen sivistys- ja hyvinvointilautakunnan käsiteltäväksi. Alijäämän kasvattamisen välttämiseksi tulee lautakunnan arvioida mahdolliset vastaavat säästökohteet vuoden 2023 talousarvioon kouluruoan kotimaisuusasteen nostamiseksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Jakelu	sivistysjohtaja sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 27.04.2023 § 37

Valmistelija sivistysjohtaja petri.kakonen@karkola.fi, puh. 044-770 2130

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta totesi käsitellessään aloitetta kokouksessaan 16.3., ettei sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisen palvelutuotannon talousarviossa vuodelle 2023 ole määrärahavarausta, joka kattaisi elintarvikkeiden kotimaisuusasteen nostosta aiheutuvat lisäkustannukset. Kunnanhallitus päätti 27.3.2023 § 72, että sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tulee arvioida mahdolliset vastaavat säästökohteet vuoden 2023 talousarvioon kouluruoan kotimaisuusasteen nostamiseksi. Elintarvikkeiden kotimaisuusasteen nostosta aiheutuvasta lisäkustannuksesta kohdentuu perusopetukseen 80 prosenttia ja varhaiskasvatukseen 20 prosenttia. Arvioitu kustannusvaikutus ajalle 1.8.-31.12.2023 on noin 10 000 euroa. Mikäli lautakunta päättää hyväksyä elintarvikkeiden kotimaisuusasteen noston, sen tulee samalla päättää, että toimiala supistaa vastaavalla euromäärällä kasvatus- ja opetuspalvelujen käytössä olevien rakennusten ja alueiden kunnossapitopalvelujen tilaustaan kunnan tekniseltä toimelta ajalle 1.6.-31.12.2023.

Esittelijä	sivistysjohtaja Petri Käkönen
Päätösehdotus	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä valtuustoaloitteessa esitetyn elintarvikkeiden kotimaisuusasteen noston siten, että kalatuotteet sekä vihannekset ja vastaavat vaihdetaan täysin kotimaisiksi 1.8.2023 alkaen. Samalla lautakunta päättää, että toimiala supistaa vastaavasti 10 000 eurolla kasvatus- ja opetuspalvelujen käytössä olevien rakennusten ja alueiden kunnossapitopalvelujen tilaustaan kunnan tekniseltä toimelta ajalle 1.6.-31.12.2023.
Päätös	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta kuuli asiantuntijoina teknistä johtajaa Emilia Lehikoista ja palvelupäällikkö Eeva Ikosta.

Nana Kirkkomäki esitti Leena Reimanin kannattamana, että kouluruoan kotimaisuusasteen nostamisesta luovutaan.

Keskustelun päätteeksi sivistysjohtaja teki seuraavan muutetun päätösehdotuksen: Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää jatkaa aloitteen käsittelyä vuoden 2024 talousarviovalmistelun yhteydessä.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty esittelijän esityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten on suoritettava äänestys.

Puheenjohtaja esitti äänestyksen toimitettavaksi nimenhuutoäänestyksenä, mikä hyväksyttiin ja teki seuraavan hyväksytyn äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat esittelijän muutosesityksen hyväksymistä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Kirkkomäen esityksen hyväksymistä, äänestävät EI.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä, äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä, annettiin 6 JAA-ääntä ja 2 EI-ääntä.

Puheenjohtaja julisti sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätökseksi tulleen esittelijän muutosesityksen.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Jakelu

kunnanhallitus
rehtori
varhaiskasvatuksen johtaja

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 19.10.2023 § 89
314/02.02.00/2022

Valmistelija

sivistysjohtaja petri.kakonen@karkola.fi, puh. 044-770 2130

Elintarvikkeiden kotimaisuusasteen nostosta aiheutuva lisäkustannus olisi vuositasolla noin 20 000 euroa. Esimerkiksi talvella ulkomainen tomaatti maksaa 1,90 € /kg ja vastaavasti kotimainen 4,90 €/kg. Kotimainen lohpihvi maksaa 13,95 €/kg ja ulkomainen seipihvi 5,95 € /kg. Mikäli lautakunta päättää hyväksyä elintarvikkeiden kotimaisuusasteen noston, sen tulee samalla päättää vastaavan euromäärän lisäsopeutustoimenpiteiden kohdentamisesta kasvatus- ja opetuspalveluihin tai niiden muiden palvelujen ostoihin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Petri Käkönen

Päätösehdotus

Lautakunta kiittää aloitteentekijää ja päättää todeta vastauksessaan, ettei elintarvikkeiden kotimaisuusasteen nostaminen nykyisestä tasosta ole tarkoituksenmukaista huomioiden talousarviovalmistelussa toimialan palvelutuotantoon kohdentuvaksi esitetyt sopeutustoimenpiteet.

Päätös

Keskustelun kuluessa Santeri Nousjoki esitti Timo Naapurin ja Leena Reimanin kannattamana, että päätösehdotus hyväksytään sillä lisäyksellä, että vuoden 2025 talousarviovalmisteluun tehdään kattava selvitys

hintavertailuineen.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja esitti selostuksen keskustelun kuluessa tehdystä ehdotuksesta, mikä hyväksyttiin ja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty esittelijän esityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten on suoritettava äänestys.

Puheenjohtaja esitti äänestyksen toimitettavaksi kädennosto äänestyksenä, mikä hyväksyttiin ja teki seuraavan hyväksytyn äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat esittelijän esityksen hyväksymistä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Santeri Nousjoen esityksen hyväksymistä, äänestävät EI.

Suoritettussa kädennosto äänestyksessä, äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä, annettiin 4 JAA-ääntä ja 3 EI-ääntä.

Puheenjohtaja julisti sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätökseksi esittelijän päätösehdotuksen.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Jakelu

kunnanhallitus